

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ในการบริหารงานการศึกษาในสถานศึกษา นั้น ผู้บริหารโรงเรียนนับได้ว่าเป็นผู้มีบทบาทสำคัญที่สุดในฐานะที่เป็นผู้มีส่วนรับผิดชอบอย่างใกล้ชิดต่อการจัดการศึกษา และในการที่จะปฏิบัติงานในหน้าที่ให้ตีมีประสิทธิภาพ คุณภาพมากที่สุดนั้น ผู้บริหารจะต้องมีความรู้ ความเข้าใจในเรื่องของการบริหารโรงเรียนเป็นอย่างดี กล่าวคือ ต้องทราบขอบข่าย และความสำคัญของการบริหารโรงเรียนเป็นอย่างดี ในส่วนโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษานั้นก็ได้แบ่งขอบข่ายงานและหน้าที่ของผู้บริหารโรงเรียนออกเป็น 6 งาน คือ การบริหารงานวิชาการ การบริหารงานธุรการ การบริหารงานปกครอง การบริหารงานบริการ การบริหารงานโรงเรียนกับชุมชน และการบริหารงานทั่วไป ในงานดังกล่าวทั้ง 6 งาน การบริหารงานวิชาการถือเป็นงานหลัก เป็นงานที่มุ่งให้นักเรียนบรรลุจุดหมายของหลักสูตร ส่วนงานธุรการ งานปกครอง งานบริการ งานโรงเรียนกับชุมชน และงานทั่วไปเป็นงานรอง หรือเป็นงานสนับสนุนส่งเสริม ำให้งานวิชาการประสบความสำเร็จ

อุทัย บุญประเสริฐ (2532, หน้า 219) ได้ยืนยันความสำคัญของงานวิชาการไว้ว่า งานวิชาการเป็นงานที่พิสูจน์ความสำเร็จของสถานศึกษา หรืออีกนัยหนึ่งความสำเร็จของสถานศึกษา คือ เด็กที่เป็นผลผลิตของโรงเรียนมีคุณภาพ และคุณสมบัติตามที่หลักสูตรกำหนด คือมีผลสำเร็จทางการเรียนสูง หรือเป็นไปตามมาตรฐานที่กำหนดไว้มีความรู้ ความสามารถ และคุณลักษณะเฉพาะที่พึงประสงค์ตามที่หลักสูตรกำหนดไว้ ดังนั้นหากโรงเรียนได้ดำเนินการให้การเรียนการสอน

บรรลุตฤประสงค์ดังกล่าวได้ก็แสดงว่าได้ปฏิบัติภารกิจประสบความสำเร็จ สำหรับบุญย สาธ (2519, หน้า 232) กล่าวว่า การบริหารงานวิชาการคือ การบริหารกิจกรรมทุกชนิดในโรงเรียน ซึ่งเกี่ยวข้องกับปรับปรุงพัฒนาการสอนนักเรียนให้ได้ผลดี และมีประสิทธิภาพมากที่สุด ในทางปฏิบัติ ผู้บริหารโรงเรียนทุกคนควรจะได้รับผิดชอบเป็นผู้นำครูทางด้านวิชาการเป็นอันดับแรก เพราะหน้าที่ของโรงเรียนคือการศึกษาให้ความรู้แก่นักเรียนในด้านวิชาการ ผู้บริหารจะต้องเป็นผู้นำในด้านวิชาการโดยการทำงานร่วมกับครูกระตุ้นเตือนครู และประสานงานให้ครูทุกคนทำงานร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้านการสอนซึ่งตรงกับความเห็นของ พงษ์ หันนาคินทร์ (2521, หน้า 225) ที่ได้กล่าวไว้ว่า งานหลักในการบริหารโรงเรียน น่าจะเป็นงานที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอน หรืองานวิชาการนั่นเอง

แต่จากข้อมูลที่มีอยู่ปรากฏว่าโรงเรียนงพัฒนวิทยาคม (2539, หน้า 5) ได้ประสบกับปัญหาการบริหารงานวิชาการค่อนข้างมาก ไม่ว่าจะเป็นในด้านการจัดระบบบริหาร การจัดทำข้อมูลพื้นฐานเพื่อเตรียมบุคลากร การจัดหาเอกสารหลักสูตร การจัดหาสื่ออุปกรณ์ เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอน การประชาสัมพันธ์กับชุมชน และหน่วยงานอื่น การจัดองค์กร การกำหนดบทบาท และหน้าที่ของบุคลากร การไม่กระจายงานตามสายงาน การจัดครูเข้าสอน การพัฒนาการเรียนการสอน การนิเทศการสอน และการวัดและประเมินผลการเรียน นอกจากนี้ถ้าพิจารณาเฉพาะเรื่องผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน ซึ่งเป็นตัวบ่งชี้ที่สำคัญยิ่งตัวหนึ่งของความสำเร็จของโรงเรียนเบื้องต้นแล้วก็ปรากฏว่ายังอยู่ในเกณฑ์ไม่น่าพอใจนักดังตัวอย่าง ปรากฏในตารางที่ 1 ดังนี้

ตารางที่ 1 ผลการเรียนของนักเรียนโรงเรียนปทุมพัฒนาวិทยาคม ปีการศึกษา 2538-2540

ภาคเรียน/ปีการศึกษา	วิทย์	คณิต	ภาษาไทย	สังคม	ภาษาอังกฤษ	พลานามัย
1/2538	1.76	1.30	2.14	1.96	1.33	2.80
2/2538	1.81	1.49	2.05	2.02	1.12	2.85
1/2539	1.83	1.83	1.92	1.62	1.45	2.80
2/2539	1.60	1.60	2.01	1.80	1.33	2.83
1/2540	1.57	1.57	1.63	1.61	1.35	2.92
2/2540	2.15	1.35	1.21	1.97	1.22	2.86

ที่มา : โรงเรียนปทุมพัฒนาวิทยาคม (2540, หน้า 10)

และในช่วงระยะเวลาเดียวกันนี้ โรงเรียนก็ไม่เคยประสบผลสำเร็จในการส่งนักเรียนเข้าแข่งขันทักษะทางวิชาการของกลุ่มโรงเรียนกรมสามัญศึกษา และกลุ่มโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น จังหวัดพะเยาเลยแม้แต่ครั้งเดียว อนึ่งการประเมินคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนปทุมพัฒนาวิทยาคม ที่ดำเนินการโดยสำนักงานทดสอบทางการศึกษา กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ (2540, หน้า 3) พบว่า ต้องมีการปรับปรุงอีกมากในทั้ง 8 รายวิชาที่ประเมิน (ตามตารางที่ 2)

ตารางที่ 2 ผลการประเมินคุณภาพการศึกษา ปีการศึกษา 2540 ระดับมัธยมศึกษาปีที่ 6

ลำดับ	วิชา	คะแนนเต็ม	คะแนนสูงสุด	คะแนนต่ำสุด	ผลการประเมิน (ประเมิน, ร้อยละ)					
					ปรับปรุง	พอใช้	ดี			
1.	ภาษาไทย	50	34	10	28	65	13	30	2	4
2.	ภาษาอังกฤษ	50	22	5	49	96	2	3	-	
3.	สังคมศึกษา	50	38	17	5	10	38	76	7	14
4.	คณิตศาสตร์	40	19	6	11	91	1	8	-	
5.	เคมี	50	19	12	10	90	1	9	-	
6.	ชีววิทยา	60	27	12	13	76	4	23	-	
7.	ฟิสิกส์	40	16	5	15	78	4	21	-	
8.	วิทยาศาสตร์	48	25	1	19	70	8	29	-	

ที่มา: สำนักทดสอบการศึกษา กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ (2540)

จากสภาพการณ์ต่างๆ ดังกล่าว ผู้ศึกษาในฐานะที่เป็นผู้บริหารโรงเรียนซึ่งต้องรับผิดชอบโดยตรงในเรื่องเหล่านี้ จึงได้ศึกษาการบริหารงานวิชาการในด้านการบริหารหลักสูตรการจัดการเรียนการสอน การนิเทศการเรียนการสอน และการวัดและประเมินผลการเรียน เพื่อที่จะได้นำข้อมูลได้จากการศึกษามาเป็นประโยชน์ในการนำไปพิจารณาปรับปรุงและพัฒนาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนต่อไป

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

เพื่อศึกษาสภาพและปัญหาในการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนพัฒนาวิทยาคม
จังหวัดพะเยา

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

เพื่อเป็นข้อมูลในการปรับปรุงแก้ไขการบริหารงานวิชาการ ตลอดจนนำไปเป็นแนวทางใน
การพัฒนาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนพัฒนาวิทยาคม จังหวัดพะเยา ให้มีประสิทธิภาพ
ยิ่งขึ้น

ขอบเขตของการศึกษา**1. ขอบเขตของเนื้อหา**

การศึกษาค้นคว้ามุ่งศึกษาการบริหารงานวิชาการใน 4 ด้านด้วยกัน คือ การบริหาร
หลักสูตร การจัดการเรียนการสอน การนิเทศการเรียนการสอน และการวัดและประเมินผล
การเรียน

2. ขอบเขตด้านประชากร

ประชากรผู้ให้ข้อมูลในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ คือ ผู้ช่วยผู้อำนวยการ 2 คน หัวหน้าหมวดวิชา
และครูผู้สอนในโรงเรียนพัฒนาวิทยาคม จังหวัดพะเยา ปีการศึกษา 2541 จำนวน 35 คน
รวมทั้งสิ้น 37 คน